

YKSITYISTEIDEN AVUSTUSSÄÄNNÖT (Kunnanhallitus 27.03.2023 § 59)

YLEISTÄ

Iitin kunta avustaa käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kunnassaan sijaitsevia yksityisteitä myöntämällä avustusta näiden avustussääntöjen mukaisesti tien kunnossapitoon ja parantamiseen. Iitin ja naapurikuntien rajoilla sijaitsevien yksityisteiden kunnanavustuksesta päätetään tapauskohtaisesti soveltaen näitä avustussääntöjä, ja ottaen huomioon se, miten ne palvelevat iittiläisiä.

Kunnan avustus, Yksityistielaki 84 §

Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suorittavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin yksityistielain 50 §:ssä edellytetään.

EDELLYTYKSET JA EHDOT

1. Yksityistielle on perustettu tiekunta.
2. Tiellä tulee olla ajantasaiset tiedot Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä. Kunnan avustusta saavien tiekuntien tulee ilmoittaa tiedot myös kunnalle ja pitää ne ajan tasalla.
3. Yksityistietä koskevat rajoitukset tulee olla ajan tasalla tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä / Digiroad.
  - Digiroadiin tulee tehdä ilmoitus myös siinä tapauksessa, että rajoituksia ei ole.
  - Ilmoituksen tekemisestä saa tositteen, joka on pyydettäessä esitettävä kunnalle.
4. Tie on pysyvän asutuksen pääsytie.
5. Tien kokonaispituus on vähintään 500 metriä.
6. Tiekunnalla on pankkitili.
7. Tien hallinto ja tienpito on hoidettu yksityistielain ja -asetuksen mukaisesti sekä kunnan tarkastuksissa hyväksymällä tasolla.
8. Tiekunnan tulee pitää tuloistaan ja menoistaan kirjanpitoa. Tilit tulee tarkastaa varainhoitokausittain. Tiekunnan hallintoasiakirjat sekä tilit on esitettävä alkuperäistositteineen pyydettäessä kunnalle.
9. Tiekunnan on pidettävä vuosikokous vuosittain, elleivät tieosakkaat päätä, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina. Vuosikokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi (YTL 60 §).
  - Vuosikokouksen pöytäkirjasta tulee käydä ilmi, että yksityistielaisissa vuosikokoukselta vaaditut asiat on hoidettu.
10. Tiekunnan tulee kerätä tiemaksuja jokaiselta vuodelta, jotka ilmenevät tiekunnan kirjanpidosta. Vastikkeeton työ ei korvaa kunnossapitomaksuja.
11. Tiekunnan on pidettävä tieyksikkölaskelma ajan tasalla: Yksiköinti suositellaan tehtäväksi käyttäen Maanmittauslaitoksen julkaisua nro 117 ”Yksityistien

tieyksiköinti” tai uusinta vastaavaa julkaisua.

12. Tiekunnan on viivytyksestä ilmoitettava, mikäli tiekunnan edellytykset avustuksen saamiseen lakkaavat tai avustusta ei enää haluta.

AVUSTUSTEN HAKEMINEN

- Avustukset julistetaan haettavaksi Iitin kunnan verkkosivuilla ja paikallislehdessä.
- Avustusta haetaan hakemuslomakkeella. Lomakkeen yhteydessä tulee toimittaa pyydyt liitteet.
- Kunnossapitoavustuksen haku viimeistään 31.3.
- Tien parantamisavustuksen haku viimeistään 31.3. Hankkeesta tulee ilmoittaa kunnalle ennakkoon edeltävän vuoden elokuun loppuun mennessä.
- Kohdeavustuksen haku viimeistään 15.11.
- Hakemus liitteinen toimitetaan Iitin kunnan kirjaamoon hakuajan loppuun mennessä.

KUNNOSSAPITOAVUSTUS

- Tien kunnossapidolla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla tie pidetään sen nykyisessä kunnossa eli tie saatetaan entiselleen liikenteen aiheuttaman kulumisen jälkeen.
  - kuten höyläys, lanaus, vuotuinen sorastus, pölynsidonta, ojien ja rumpujen kunnostus ja avaus, tienvarsien raivaus, niitto, auraus ja liukkauden torjunta, talvihöyläys ja hiekoitus. Rahalla maksetut hallinnolliset kustannukset katsotaan olevan osa tien kunnossapitokustannuksia.
- Tiekunnan hakiessa kunnossapitoavustusta, se liitetään yksityisteiden kunnossapidon avustusrekisteriin, mikäli se täyttää avustusedellytykset ja -ehdot.
  - Kunnossapitoavustusta maksetaan vuosittain yhdessä erässä avustusrekisterissä oleville yksityisteille kunnan määrärahojen puitteissa. Kunnossapitoavustusta ei siis tarvitse hakea vuosittain erikseen.
  - Tiedot tiekunnassa tapahtuneista muutoksista tulee ilmoittaa kunnalle ilman aiheetonta viivytystä.
- Kunta vahvistaa kunnossapitoavustuksen perusteena olevan kustannusarvion neljäksi vuodeksi kerrallaan, pääsääntöisesti neljän edellisen vuoden toteutuneiden kunnossapitokustannusten mukaan.
  - Erityisistä syistä, kunnan harkinnan mukaan, kustannusarviota vahvistettaessa voidaan ottaa huomioon muutkin seikat. Kunnalla on oikeus erityisistä syistä muuttaa vahvistettua kustannusarviota kesken nelivuotiskaudenkin.
  - Uusien tiekuntien ollessa kyseessä tai mikäli muutoin ei ole käytettävissä toteutuneita kunnossapitokustannuksia, sovelletaan avustusrekisterin keskimääräisiä kustannuksia ottaen huomioon vastaavat tiet.
- Kunta pyytää tiekuntaa toimittamaan tietoa kunnossapitoavustusrekisterin tarkistamista ja kustannusarvion vahvistamista varten nelivuotiskausittain ja erityisistä syistä kesken nelivuotiskaudenkin.
- Kunta tarkastaa vähintään kerran neljässä vuodessa kaikkien kunnossapitoavustusta saavien yksityisteiden tien kunnan.

- Kunnalla on oikeus tarkastaa tiekunnan hallintoa ja yksityistien kuntoa tarvittaessa muulloinkin.
- Avustusta voidaan myöntää eri tieosille erisuuruisina.

Tiet jaetaan avustusluokkiin seuraavasti:

1. LUOKKA: Tiet, joiden varrella on pysyvää asutusta sekä läpikulkuliikennettä. Läpikulkutiellä tarkoitetaan tietä, joka yhdistää kaksi yleistä tietä, katuja tai yksityistietä ja tiellä on tästä syystä toistuvaa läpikulkuliikennettä.
  - Avustusta maksetaan enintään 75 % vahvistetuista kustannuksista ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 2000 euroa/km.
2. LUOKKA: Tiet, joilla on pysyvää asutusta, joka käyttää tietä vähintään 80 %:n matkalta koko tien pituudesta.
  - Avustusta maksetaan enintään 60 % vahvistetuista kustannuksista ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 2000 euroa/km.
3. LUOKKA: Muut tiet, joilla on pysyvää asutusta.
  - Avustusta maksetaan enintään 50 % vahvistetuista kustannuksista ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 2000 euroa/km.

TIEN PARANTAMISAVUSTUS

- Tien parantamisavustusta voidaan hakea tien parantamiseen sekä yksityistietoimitukseen.
- Avustuskelpoisia parantamistoimenpiteitä ovat:
  - siltojen ja suurten rumpujen ($\varnothing \geq 100$ cm) rakentaminen, uusiminen tai vaurioiden korjaaminen
  - Kantavuuden ja kuivatusjärjestelmän parantaminen
  - Tulva- ja routakohteiden korjaaminen
  - Toimenpiteet, joilla merkittäväällä tavalla parannetaan tiestön liikennöitävyyttä, liikenneturvallisuutta tai saavutetaan kunnossapidollista säästöä. Näitä voivat olla mm. kaarteiden oikaisu, tien levittäminen tai kaventaminen, liittymäkohdan parantaminen tai tielinjan siirtäminen
  - Tien parantamishankkeen suunnittelu- ja valvontakuluiksi hyväksytään enintään 10 % hankkeen kokonaiskustannuksista.
  - Yksityistietoimitukseen voidaan myöntää avustusta, mikäli toimituksella saavutetaan tienpidollista tai liikenteellistä hyötyä tai säästöä. Avustusta voidaan myöntää enintään 20 % toimituksen kustannuksista.
  - Kokonaan uuden tien rakentamista ei pääsääntöisesti avusteta
- Parantamishankkeiden osalta tiekuntien tulee ilmoittaa hankkeesta kunnalle jo hanketta edeltävän vuoden elokuun loppuun mennessä, jotta kunta voi harkintansa mukaan ottaa sen huomioon talousarviossa. Ilmoituksen tulee sisältää lyhyt kuvaus hankkeesta ja karkea kustannusarvio. Ilmoituksen tekeminen on edellytys avustuksen hakemiselle / myöntämiselle.
- Tien parantamisavustusta voidaan hakea vain kuluvana vuonna toteutuviin hankkeisiin.
- Parantamishankkeeseen edellytetään hakemaan myös valtionavustusta.

- Tien parantamisen tulee perustua asianmukaiseen suunnitelmaan.
- Kustannusarvion tulee olla vähintään 5000 euroa, jotta parantamisavustusta voi hakea.
- Työ on kilpailutettava.
- Kunnan rakennusmestari antaa parantamishankkeesta lausunnon.
- Työn aloittamisesta sekä valmistumisesta tulee ilmoittaa kunnan rakennusmestarille. Rakennusmestari tarkastaa työn.
- Myönnetyt parantamisavustukset maksetaan, kun hanke on tehty, kunnan rakennusmestari on tarkastanut työn hyväksytyksi ja hankkeeseen liittyvät tositteet on toimitettu kunnalle. Laskut ja kuitit on esitettävä kunnalle viimeistään 15.12., ellei ole erikseen sovittu myöhäisemmästä aikataulusta.
- Parantamisavustusta maksetaan todellisten kustannusten mukaan. Mikäli tiekunta saa hankkeeseen muuta avustusta, kunnan avustusta maksetaan niin, että avustukset yhteensä ovat enintään hankkeen todelliset kustannukset.

KOHDEAVUSTUS

- Kohdeavustusta voidaan hakea pienehköihin tai kiireellisiin korjaustarpeisiin sekä erityisistä syistä yksityisteiden kunnossapidon avustusrekisterissä olevien teiden kunnossapitoon.
  - Erityisiä syitä ovat esim. ylimääräinen tai yllättävä kunnossapitorasitus tien vuotuisen kunnossapitoavustukseen ja tiekunnan omiin varoihin nähden.
- Kohdeavustusta voidaan hakea kulloinkin kuluvana vuonna toteutuneisiin tai toteutuviin hankkeisiin, mutta ei takautuvasti aiempina vuosina toteutuneisiin hankkeisiin.
- Kunnan rakennusmestari tarkastaa työn.
- Myönnetyt kohdeavustukset, lukuun ottamatta erityisestä syystä myönnettyä kunnossapitoavustusta, maksetaan, kun hanke on tehty, kunnan rakennusmestari on tarkastanut työn hyväksytyksi ja hankkeeseen liittyvät tositteet on toimitettu kunnalle. Laskut ja kuitit on esitettävä kunnalle viimeistään 15.12., ellei ole erikseen sovittu myöhäisemmästä aikataulusta.
- Kohdeavustusta maksetaan todellisten kustannusten mukaan. Mikäli tiekunta saa hankkeeseen muuta avustusta, kunnan avustusta maksetaan niin, että avustukset yhteensä ovat enintään hankkeen todelliset kustannukset.

LIIKENTEN SALLIMINEN AVUSTETTAVALLA TIELLÄ

- Yksityistielain 85 § mukaan:
  - Jos valtio tai kunta avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea sinä ajanjaksona, jota avustus koskee.
  - Jos valtio tai kunta avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien rakentamisessa taikka tie on tehty kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea.

- Jos muusta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa tieosakkaalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen suostumuksen antamista lausunto ELY-keskukselta.

AVUSTUKSEN LAKKAUTTAMINEN JA TAKAISIN PERIMINEN

- Avustus voidaan lakkauttaa, mikäli tiekunta ei täytä kunnanavustuksen edellytyksiä ja ehtoja; tiekunnan on viivytyksettä ilmoitettava, mikäli tiekunnan edellytykset avustuksen saamiseen lakkaavat.
- Avustus voidaan periä takaisin, mikäli tiekunta on antanut virheellistä, harhaanjohtavaa tai puutteellista tietoa tai mikäli avustusta on maksettu liikaa tai perusteettomasti. Harkittaessa takaisin perinnän tarpeellisuutta ja kohtuullisuutta, huomioidaan takaisin perittävän avustuksen suuruus ja tiekunnan taloudellinen tilanne.
- Takaisin perittävä määrä voidaan vähentää myöhemmin suoritettavista kunnanavustuksista
- Ennen avustuksen lakkauttamista tai takaisin perimistä tiekuntaa on kehotettava täyttämään nämä ehdot kohtuullisessa ajassa, mikäli asia on korjattavissa. Jos tiekunta ei tee pyydettyjä toimenpiteitä, se poistetaan kunnossapitoavustusrekisteristä ilman eri ilmoitusta.

AVUSTUSTEN VALMISTELU JA PÄÄTÖKSENTEKO

- Kunnanvaltuusto päättää avustuksiin käytettävistä määrärahoista talousarvion yhteydessä.
- Tekninen johtaja päättää avustusten myöntämisestä, lakkauttamisesta ja takaisin perinnästä avustussääntöjen ja talousarviomäärärahojen puitteissa.
- Tekninen toimi vastaa yksityistieavustusten valmistelusta ja tarkastuksista. Pääsääntöisesti paikkatietoinsinööri vastaa avustusten valmistelusta ja tien hallinnon tarkastuksista ja rakennusmestari vastaa tien kunnan tarkastuksista.

MÄÄRÄRAHOJEN JAKAUTUMINEN

- Kunnossapitoavustuksiin ja kohdeavustuksiin varataan talousarviossa vuosittainen avustusmääräraha, joka jaetaan seuraavasti:
  - Kunnossapitoavustuksiin käytetään 95 % vuosittaisista avustusmäärärahoista.
  - Kohdeavustuksiin varataan 5 % avustusmäärärahoista.
  - Kohdeavustukseen varattuja määrärahoja voi jäädä käyttämättä, jos hakemuksia ei tule tai myönnettyjä kohdeavustuksia voi jäädä käyttämättä, mikäli työtä ei toteuteta tai se toteutuu suunniteltua pienempänä. Käyttämättä jääviä avustusmäärärahoja ei jaeta tiekunnille.
- Tien parantamisavustuksiin varataan erillinen avustusmääräraha tiekuntien edellisen vuoden elokuun loppuun mennessä tekemien ilmoitusten perusteella taloustilanteen sallimassa suuruudessa.

- Myönnettyjä tien parantamisavustuksia voi jäädä käyttämättä, mikäli hanketta ei toteuteta tai se toteutuu suunniteltua pienempänä. Käyttämättä jääviä avustusmäärärahoja ei jaeta tiekunnille.

SÄÄNNÖKSEN VOIMAANTULO JA VOIMASSAOLOAIKA

Nämä yksityisteiden avustussäännöt kumoavat aiemmat teknisen lautakunnan yksityistiejaoston hyväksymät yksityisteiden avustussäännöt. Avustussäännöt tulevat voimaan 1.6.2023.

Vuoden 2023 osalta talousarvioon on varattu yhteinen määräraha kaikille yksityistieavustuksille, eikä tien parantamishankkeista ole tarvinnut ilmoittaa kunnalle ennen hakuaikaa.